

SZIESZTA

SZERKESZTI: HEGEDŰS SZABOLCS, WERNER KRISZTINA ■ 2005. SZEPTEMBER 17.

NAPI MELLÉKLETEK

Hétfő A DÉL SPORTJA,

A PÉNZ BESZÉL

Kedd GYÓGY-ÍR

Szerda LÉGYOTT

Csütörtök BIZALMASAN

Péntek DÉLMADÁR

WWW.DELMAGYAR.HU

HETVENÖT ESZTENDŐS GYULAY ENDRE MEGYÉS PÜSPÖK

Tizennyolc év az egyházmegye élén

A mai napon tölti be hetvenötödik életévét Gyulay Endre, a szeged-csanádi egyházmegye főpásztorja. Az egyház jogrendelkezései szerint ezt követően be kell adnia nyugdíjazási kérelmét, így a pápai döntéstől függően elképzelhető, hogy rövidesen visszavonul hivatalától. A megyés püspökkel az elmúlt csaknem fél évszázad lelkipásztori munkájáról, az örömeiről és a nehézségekről beszélgettünk.

– Pappá szentelését követő köszöntőjében említette, hogy három fához szeretne hasonlítani: nyárfához, hiszen a magassága jelképezi az Isten felé törekvést és az imádságos életet, a homoki akáchoz, mert ez a hajlíthatatlanság jelképe, míg beszédében a gyümölcsfa szimbolizálta a lelkipásztorok feladatait. Hogyan nőtték ezek a facsemetek életében, munkásságában?

– Nem véletlenül mondtam ezt akkor. Azt hiszem, akár az imádság, az istenkapcsolatra való törekvés, akár a stabilitás, hogy ne hajladozzon az ember ide-oda, megvalósult az életben.

Megpróbáltam mindkettőben helyt állni. A hívek kiszolgálását lelkipásztori szempontból úgy érzem, mindig is törekedtem megvalósítani, néha, mint például a romániai forradalom idején, amikor menekültek érkeztek az egyházmegyénkbe, segítek a karitással is segíteni próbáltam rajtuk, így akár lelki, akár egyéb értelemben is kimondható: volt gyümölcs-termése a munkásságomnak.

– Milyen lelkiségek érintették meg lelkipásztori munkásságában?

– Egyet emelnék ki: szeminárium nevelőm, páter Hunya Dániel volt az, aki eszményképként, irányítóként egész életemben szerepet játszott, a munkámhoz fontos szempontokat adott. Igazából három tanács volt az, amit kiemelten elénk állított, Jézus három, általa továbbadott tanítása: rám figyelj, szeress, ami a főparancs és teljesíted akaratomat. Ez a három felszólítás határozta meg munkásságomat.

Hitoktatás és egyházi vagyon

– Milyen ellenállásokkal került szembe papként, illetve püspökként, amiket le kellett győznie?

– Az ellenállások nagyon különfélék voltak, először is az ember saját, belső természete: ha haragos, megfeddi a híveket vagy a papokat, ami nem mindig előremutató. Emellett a külső ellenállás is számottevő, kezdve a hívek közömbösségén, vagy például, ha az ember valamit jónak lát és szeretné, hogy teljesítsék a beosztottak, ám azt nem fogadják meg, pedig bizonyos, hogy előrébb mozdította volna a közös ügyünket. Valamint akadt számos politikai konfliktus is,

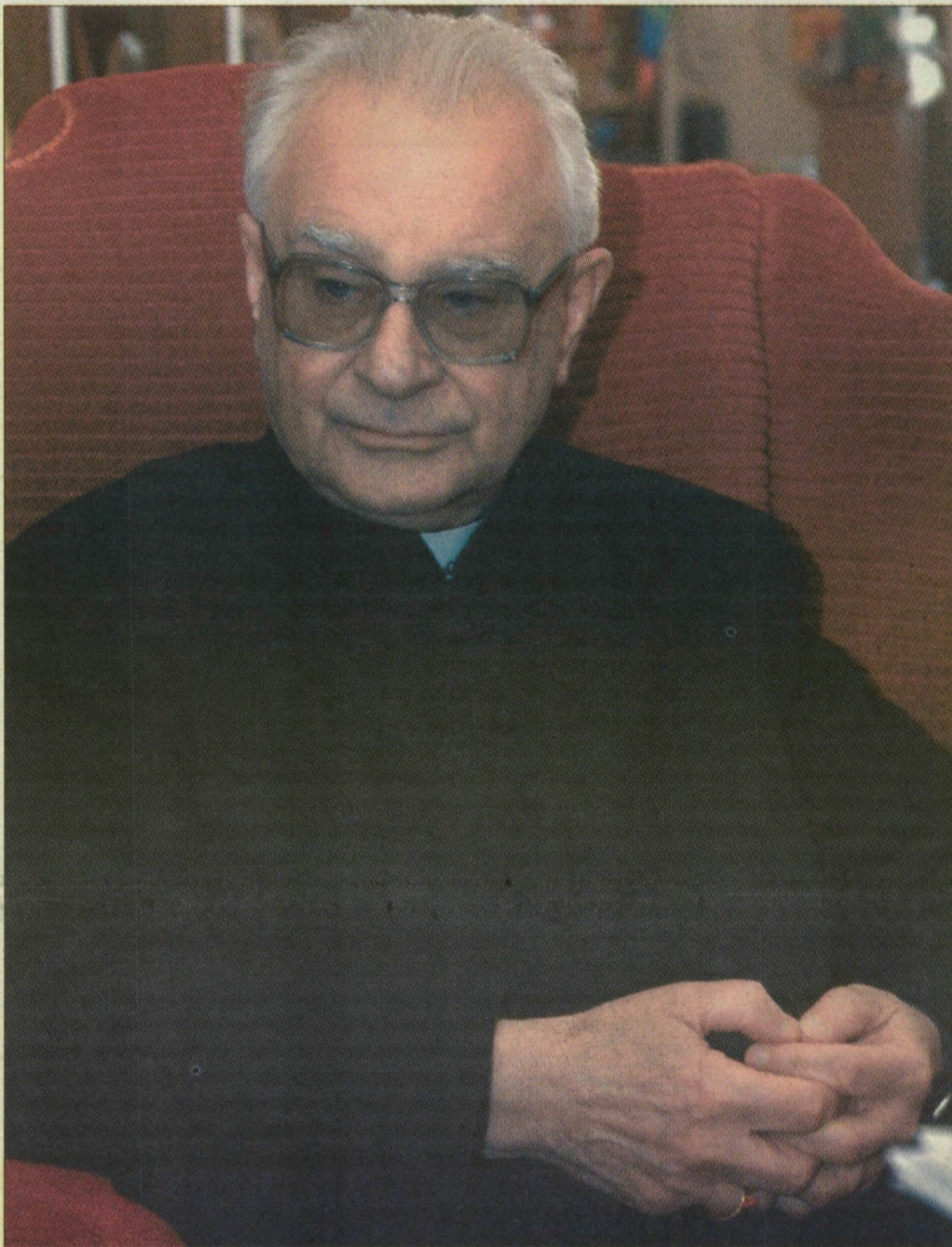
aminek a megoldásában elég sokszor érintve voltam, akár a tanácselnökök, akár az állami egyháziügyi hivatalnokok részéről is jött támadás. Szerencsére azonban olyan az idegrendszerem, hogy ezekkel elbírtam. Időnként azonban túl nagy volt ez a fajta ellenállás. Nemrég éppen a börtönbe látogattam, és találkoztam a tábornok úrral is, elmondtam hát neki: az ötvenes években készültem az intézményükbe. Akkoriban öt éven keresztül állt összecsomagolva a fogkefém, a törülközőm és a szappanom, hiszen bármikor megállhatott a fekete autó az ajtóm előtt, és felkészültem: ne akkor kelljen összepakolni. Ez a helyzet akkoriban általános volt, hiszen több osztálytársam is börtönben szenvedett, fel volt készülve ilyesmire az ember.

– Ezekben a vészterhes években mennyire volt jellemző a félelem, vagy a mártírrá válás lehetősége adott erőt?

– Azt hiszem, ez teljesen természetes viselkedés volt a részemről, nem hiszem, hogy komolyabban féltém volna. Ehhez egyetlen adalék: amikor két hónapja voltam püspök, itt, a dolgozószobámban fogadtam az egyik papot. Mondta: valamit szeretnék mondani. Mondom neki: mondja. Kérde erre ő: nem megyünk be a másik szobába? Hiszen az elődöm is így tett, felhangosította a rádiót... Erre azt mondtam: nézze uram, én nem vagyok kétféle ember, itt is ugyanazt mondom, amit a másik szobában mondanék, nyugodtan kérdezzen, én vállalom a felelősséget mindazért, amit állítok.

– A rendszerváltás milyen változást hozott a lelkipásztori munkában?

– A változással nagy lehetőségeket kapott az egyház, mind a hitoktatásban, mind pedig a lelkipásztori munkában. Az egyházmegyében akkor szépen megugrott a hitoktatás, mindenki reménykedett: most már tényleg igazi szabadság lesz. Azóta nem mindig érzem azt az ember, hogy a vallásszabadság teljes, bár nagy üldözések és bebörtönzések most nincsenek. Ma nem jellemző a politikai presszúra, ám, ami a tárgyalásokról a sajtón keresztül kiszivárogo, tudatja velünk: biztos, hogy nem mi vagyunk a jelenlegi kormányzat kedvencei. Úgy érzem, most anyagilag tesznek lehetetlenné bennünket, 117 millió forint ebben az évben az egyházi fenntartású

Gyulay Endre: Én nem vagyok kétféle ember, itt is ugyanazt mondom, amit a másik szobában mondanék

FOTÓ: FRANK YVETTE

NÉVJEGY

Gyulay Endre 1930. szeptember 17-én, Battonyán született. Teológiai tanulmányait 1948–53 között Szegeden végezte, pappá 1953. június 7-én szentelték. Segédlelkészként szolgált Röszkén 1953–55, Ásotthalmon 1955–57, Gyulán 1957–60, Domaszéken 1960–63 és Mezőhegyesen 1963–70 között. Makón templomigazgató 1970-től 72-ig. Ezt követően 1972–83-ig spirituális, és teológiai tanár a Szegedi Hittudományi Főiskolán, majd 1983 és 1987 között plébános Szeged-Rókuson. Püspökké 1987. július 7-én szentelték.

tudta volna, hogy két év múlva megváltozik a rendszer. A lelkipásztori munkában is sok mindent átforgatóldott: a felnőttoktatás és a hitoktatás terén teljesen új lehetőségeket kaptunk, nagy problémát ma a papok kis száma jelent. A világiakra ezért nagy feladat hárul, de sajnos eddig még nem számolhatok be sok, ilyen munkára megfelelően képzett és elkötelezett civil hívőről, akik részt vállalhatnának a lelkipásztorok munkájában. Ám én ennek az ügyet továbbra is személyes feladatomban tartom. A házasságban élők számára nyitott papi szentség, a diakonátus kiszolgáltatásával szemben elsősorban az akolitusságot tartom elképzelhetőnek. Ennek sok oka van, hiszen a kinevezésekkor számos tényezőt, többek között a családok érdekeit is figyelembe kell venni. Más dolog egy olyan kispapot megbízni ilyen felelős feladattal, akit hat éven át szemmel tarthatunk, bár még ilyenkor is van, hogy csalódik az ember.

– A II. Vatikáni Zsinat és az azt követő pápai megnyilatkozások is a katolikus egyház jövőjét a kisközösségek erősítésében látják. Munkásságának jelentős részét képezte ezek plántálása, gondozása. Hogyan vállalta fel ezt a szellemiséget?

– Röszkén az énekkar már ilyen értelemben vett kisközösség volt, Gyulán és Domaszéken pedig az ifjúsággal foglalkoztam kisközösségi keretben. Makón és Szegeden is folytattam ezt a munkát, bár a megyeszékhelyen felhívták a fi-

gylmemet az ÁEH részéről: engem a kispapokhoz küldtek, de 2-3 hét múlva találtam egy kisközösséget, ezt püspökké szentelésemig vezettem. Én kértem meg püspökelődömet, hogy a megyében elsőként Szegeden engedélyezze, hogy Szent Gellért napja alkalmából a tarjánvárosi plébánián összegyűlhessenek a fiatalok. Több százan jöttek össze az egész egyházmegyéből, ami nagy szó volt a '80-as évek elején. Újmissés koromtól nagyon komoly szándékom, hogy mélyebb dialógus alakulhasson ki a fiatalokkal és a családokkal.

A püspöki székben

– 1987-ben nevezték ki püspökké. Ez az időszak mennyire volt izgalmas vagy várakozásokkal terhes?

– Nem vártam, hogy püspök legyek. Amikor Budapestre rendelték, hogy közöljék velem, mi a pápa akarat, megdöbbsenem, hiszen nem láttam magam alkalmasnak erre a feladatra. Adtak időt is a döntésre: egy egész perccet. Bár itt éltem tizenegy éven át a püspöki palotában, hiszen a kispapok nevelője voltam, kormányzási tapasztalatom nem volt, de amikor átvettem a hivatal, határozott elképzelésem voltak, ezek megvalósításához mindmáig tartom magam. Miklós Imrének, az egyháziügyi hivatal elnökének nem tetszett az egyik első nyilatkozatom, hiszen a Lékai bíboros által közvetített „kis lépések politikájához” hozzáfűztem: ezek nagyon tetszenek, csak a lépéseket meg kell gyorsítani. A hivatalvezető az egrí érsek szentelési köszöntőjének egy részét akkor ezzel kapcsolatban nekem szánta, mégsem térített el szándékomtól.

– Az egyházi törvények értelmében hetvenötödik születésnapja közeledtével be kell nyújtania nyugdíjkérelmét. Az utódjának kinevezésével kapcsolatos előkészületek érezhetőek-e már?

– Mindenki érdeklődik, hogy meddig vagyok, mit csinállok, mintha holnap már mennem kéne. Mindössze két dolog biztos: amennyiben elfogadja a pápa a nyugdíjkérelmemet, nem maradok a házbán, hogy ne legyek az utódom terhére. Nem akarok beleavatkozni a munkájába, és azt sem akarom, hogy ha úgy alakul, itt kelljen engem gondozni. Nem tudom biztosan, hova is költözök, az egyeztetések még folynak ezzel kapcsolatban. A másik: remélem, hogy itt, a dóm altemplomában elkészített püspöki sírok közül egyet majd nekem is biztosítanak, de hogy addig mi lesz a sorsom és a feladatom, az részben az utódomtól függ majd – például, hogy igényt tart-e a lelkipásztori munkámról.

ILLYÉS SZABOLCS